

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет іноземних мов

Кафедра французької філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛЕКСИКОЛОГІЯ

Освітня програма «Французька мова і література»
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.055 Романські мови та літератури
(переклад включно), перша – французька

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від –30 серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Лексикологія французької мови
Викладач (-і)	Яцків Наталя Яремівна Крук Зоряна Миколаївна
Контактний телефон викладача	0967307872 0975556783
E-mail викладача	nataliia.yatskiv@pnu.edu.ua kruk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції та практичні заняття
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	щочетверга, о 15.00 год., ауд. 819, 809.
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна — Лексикологія французької мови ‖ викладається на третьому році навчання для студентів 1-го (бакалаврського) рівня спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька. Основними організаційними формами навчання є лекційні заняття та практичні заняття. Лекції покликані підвищити інтерес студентів до глибшого самостійного вивчення питань курсу. Практичні заняття закріплюють набуті на лекціях і під час самостійної підготовки знання з курсу, формують у студентів систему поглядів про словниковий склад сучасної французької мови та її особливості. Курс вивчається у 6-му семестрі і завершується екзаменом. Лекційна тематика базується на теоретичних положеннях словникового складу мови і має науково-пізнавальну спрямованість. На практичних заняттях розглядаються найбільш проблемні питання курсу як у вигляді дискусій, так і у формі доповідей і презентацій студентів. Курс викладається французькою мовою.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета: забезпечити студентам необхідну суму знань про словниковий запас сучасної французької мови, що має сприяти науковому розумінню теоретичних основ вивчення лексикології як системи та сучасних методів дослідження. Збагатити словниковий запас відповідною термінологією, що сприятиме формуванню соціокультурної соціолінгвістичної та міжкультурної компетенцій.</p> <p>Цілі: надати студентам необхідну суму теоретичних знань про словниковий склад сучасної французької мови, її особливості; ознайомити студентів із досягненнями сучасного вітчизняного та зарубіжного мовознавства у вивченні лексикології як необмеженої і рухомої системи; навчити студентів самостійно робити висновки і узагальнення із спостережень над фактичним лексичним матеріалом, реферувати наукову літературу, прищеплювати навички роботи із словниками різних типів.</p>	
4. Компетентності та результати навчання	
<p>Загальні компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями з іноземної мови; - здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. <p>Фахові компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особлив знакову систему, її природу, теорію та історію, функції, рівні. 	

- здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди французької мови, описувати соціолінгвальну ситуацію;
- здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань;
- здатність застосовувати положення та поняття лексикології на мовному та мовленнєвому матеріалі; пояснювати лексичні явища в різних сферах функціонування мови;
- здатність використовувати в професійній діяльності концептуальні наукові та практичні знання традиційних і новітніх теорій, принципів, напрямків, методів і технологій в галузі лексикології.

Результати навчання:

- збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання;
- ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;
- аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності;
- характеризувати діалектні та соціальні різновиди французької мови, описувати соціолінгвальну ситуацію;
- здійснювати лінгвістичний та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів французькою мовою. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції лексикології французької мови, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	18 год.
практичні заняття	12 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий / вибірковий
VI-й	035 Філологія 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - французька.	III-й	Обов'язковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Objet d'étude de la	Лекція 1 Практичне	2, 3, 4, 7	2 год+2 год Опрацювання	10 балів	Згідно з розкладом

l'ensemble des différents moyens de formation des mots nouveaux.	Самостійна робота		6 год	5 балів	
Тема4. L'affixation comme le moyen morphologique de la formation des mots. L'abréviation. La suffixation. La préfixation. La conversion.	Лекція 4 Практичне заняття 3		2 год+2 год Підготувати питання: 1.La conversion comme le moyen sémantico-morphologique de la formation des mots. 2.L'abréviation comme le moyen phonético-morphologique de la formation des mots. 3.La composition des mots comme le moyen syntaxico-morphologique de la formation des mots. 4.Le télescope. La siglaison. L'onomatopée.	10 балів	Згідно з розкладом
	Самостійна робота		7 год	5 балів	
Тема 5. L'évolution sémantique et son rôle dans l'enrichissement du vocabulaire. La polysémie et la monosémie des mots. Les	Лекція 5		2 год Опрацювання відповідних джерел. Перегляд презентацій. L'origine de l'homonymie. Les principaux types	10 балів	Згідно з розкладом

différents types de sens. Le mécanisme de l'évolution sémantique des vocables. La restriction, l'extension et le déplacement du sens. Le glissement de sens. L'amélioration et la péjoration du sens.			d'homonymes La notion et les origines de la synonymie. Les variations différentielles des synonymes. Les antonymes, les types d'opposition antonymique. Les paronymes.		
	Самостійна робота		7 год	5 балів	
Тема 6. . Les tropes. La métonymie. La métaphore. Les euphémismes. L'oxymore. L'affaiblissement et l'intensification du sens (hyperbole et litote)	Лекція 6 Практичне заняття 4	Див. вище	2 год+2 год Підготувати доповіді на теми: 1. Les tropes en tant que moyens d'enrichissement du lexique français. 2. Les métaphores stylistiques et linguistiques. 3. L'évolution sémantique des mots-hyperboles usuelles.	10 балів	Згідно з розкладом 3
	Самостійна робота		7 год	5 балів	
Тема 7. Les emprunts. Les emprunts au latin , au grec , à l'arabe, aux langues romanes, aux langues germaniques . Les doublets étymologiques Les internationalismes.	Лекція 7	Див. вище	2 год Опрацювання відповідних джерел. Перегляд презентацій. Le phénomène de l'emprunt. Les raisons de l'emprunt. Les emprunts aux langues classiques. Les emprunts aux langues	10 балів	Згідно з розкладом 3

			orientales. Les emprunts aux langues romanes. Les emprunts aux langues germaniques. Les doublets étymologiques.		
	Самостійна робота		7 год	5 балів	
Тема 8. La formation des locutions phraséologiques. Classification de Ch. Bally. Classification de Vinogradov. Classification sémantique (3 types). Les particularités grammaticales et lexicales des locutions phraséologiques. La synonymie phraséologique.	Лекція 8 Практичне заняття 5		2 год+2 год Підготувати питання: 1. Le problème des groupements de mots libres et stables. 2. Les combinaisons phraséologiques. 3. Les idiomes. 4. Les variantes phraséologiques. 5. La classification des locutions phraséologiques.	10 балів 5 балів	Згідно з розкладом 3
	Самостійна робота		7 год		
Тема 9. Les couches lexicales du français moderne. Les éléments nouveaux et archaïques. . Le fonds usuel du lexique et les couches lexicales. Les éléments nouveaux et archaïques dans le vocabulaire du français moderne.	Лекція 9 Практичне заняття 6		2 год+2 год Підготувати доповіді по проблемних питаннях: 1. Les jargons sociaux. 2. Le jargon de l'aristocratie française du XVII siècle. 3. L'argot des déclassés. 4. Les néologismes.	10 балів	Згідно з розкладом 3

Les néologismes. Les historismes. Les archaïsmes (lexicaux et sémantiques).	Самостійна робота	Les néologismes linguistiques et individuels. 5. Les archaïsmes dans le vocabulaire du français moderne. 6. La terminologie spéciale. 7 год	5 балів
---	----------------------	--	---------

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Система контролю знань студентів здійснюється через: 1. поточний контроль – (1) усне опитування на практичних заняттях, (2) тестові завдання, які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з курсу та практичних навичок володіння студентами французьким мовленням; 2. підсумковий контроль – підсумкова контрольна робота: тестові завдання, які охоплюють увесь вивчений матеріал.
Вимоги до письмової роботи	<p>Підсумкова контрольна робота – тестові завдання, які охоплюють увесь вивчений матеріал.</p> <p>Тест складається з 25 завдань формату –множинний вибір, виконання яких демонструє рівень теоретичних знань та сформованості у студентів соціокультурної та соціолінгвістичної компетенції. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал. Виправлений з неправильної на правильну – 0,5 бала. Нерозбірливо написана, невірна відповідь, її відсутність – 0 балів.</p> <p style="text-align: center;">Перелік питань, які виносяться на підсумковий контроль:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. La lexicologie. Notions préliminaires. Objet d'étude de la lexicologie. Ses rapports avec les autres branches de la linguistique. 2. Le mot. Le mot et la notion. La caractéristique phonétique du mot. La caractéristique grammaticale du mot. 3. Les fonctions du mot. Les types de significations lexicales des mots. 4. La motivation des mots. 5. Les voies (les sources) d'enrichissement du vocabulaire (lexique) français. 6. La formation des mots comme l'ensemble des différents moyens de formation des mots nouveaux. 7. L'affixation comme le moyen morphologique de la formation des mots. La suffixation. La préfixation. 8. La conversion comme le moyen sémantico-morphologique de la formation des mots. 9. L'abréviation comme le moyen phonético-morphologique de la formation des mots. 10. Le télescopage. La siglaison. L'onomatopée. 11. La composition des mots comme le moyen syntaxico-morphologique de la formation des mots. 12. L'évolution sémantique et son rôle dans l'enrichissement du vocabulaire.

	<p>13. La polysémie et la monosémie des mots. Les différents types de sens. 14. Le mécanisme de l'évolution sémantique des vocables. 15. La restriction, l'extension et le déplacement du sens. 16. Le glissement de sens. 17. L'amélioration et la péjoration du sens. 18. Les tropes. La métonymie. La métaphore. Les euphémismes. L'oxymore. 19. L'affaiblissement et l'intensification du sens (hyperbole et litote). 20. Les emprunts aux autres langues comme une source extérieure d'enrichissement lexical . 21. Les emprunts au latin, au grec, à l'arabe, aux langues romanes, aux langues germaniques. 22. Les doublets étymologiques Les internationalismes. 23. La formation des locutions phraséologiques. Classification de Ch. Bally. Classification de Vinogradov. Classification sémantique (3 types). 24. Les particularités grammaticales et lexicales des locutions phraséologiques. 25. La synonymie phraséologique. 26. Les couches lexicales du français moderne. 27. Le fonds usuel du lexique et les couches lexicales. Les éléments nouveaux et archaïques dans le vocabulaire du français moderne. 28. Les néologismes. 29. Les historismes. 30. Les archaïsmes (lexicaux et sémantiques).</p>
<p>Практичні заняття</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Усне опитування з теми практичного заняття; • Тестові завдання формату –множинний вибір¶, які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з теми практичного заняття. <p>Усне опитування реалізує поточний облік успішності студентів на основі чотирибальної шкали оцінок за виконання того чи іншого виду завдання. Так, 5 балів студент отримує за вичерпну відповідь з теоретичного питання, яке розглядається, за умови її оформлення відповідно до норм усного французького мовлення. 4 бали – за повну відповідь, проте з однією-двома змістовими неточностями, незначною кількістю мовних помилок. 3 бали – за неповну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей і незначну кількість мовних помилок. 2 бали – за часткову, з грубими змістовими недоліками відповідь, або за її невідповідність питанню чи відсутність взагалі; відповідь, що містить значну кількість помилок, які порушують акт комунікації, унеможливають розуміння змісту висловленого. Тестові завдання: 5/10 завдань формату –множинний вибір¶, виконання яких передбачає вибір правильного варіанту відповіді на питання теми, що розглядається на практичному занятті. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал. Виправлений з неправильного на правильний – 0,5 бала. Нерозбірливо написана, невірна відповідь, її відсутність – 0 балів.</p>
<p>Самостійна робота</p>	<p>Контрольні заходи самостійної роботи студентів включають поточний і підсумковий контроль.</p>

	Форми поточного контролю: 1) усна співбесіда за матеріалами розглянутої теми (зарах/незарах); 2) письмове фронтальне опитування в кінці практичного заняття (5-10 хв). Консультації та поточний контроль проводяться згідно з розкладом додаткових занять.				
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю за умови отримання не менше 32 балів за аудиторну та самостійну роботу.				
	Контроль	Аудиторна робота	Самостійна робота	Підсумкова контрольна робота	Всього
	Ваговий коефіцієнт	10	5	5	
	Максимальна к-ть балів	50	25	25	100
		„5” – 50 „4” – 40 „3” – 30 „2” – 20	„5” – 25 „4” – 20 „3” – 15 „2” – 10	„5” – 25 „4” – 20 „3” – 15 „2” – 10	

7. Політика курсу

Студент повинен вчасно приходити на заняття. Викладач може не допустити студента до заняття, якщо він/вона спізнився без поважної причини.

- У випадку пропуску 5 чи більше лекційних/ практичних занять без поважної причини, студент може бути не допущений до підсумкового контролю (заліку), або його/її підсумкова оцінка буде знижена;
- Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю;
- Студент повинен бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення питань на лекційних і практичних заняттях;
- Студент на свій вибір має підготувати один виступ/реферат/презентацію з матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення;
Студент може перескласти будь-яку тему практичного заняття;
Студент може перескласти підсумкову контрольну роботу у випадку отримання оцінки «незадовільно»;
- У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, студент отримає «0» балів.
- Якщо студент має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, студент має право звернутися до завідувача кафедри чи керівництва факультету;
- Студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу; інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють навчальний процес у ЗВО.

8. Рекомендована література

Базова

1. Bally Ch. Linguistique générale et linguistique française. - Berne, 1965. – 346 p.
2. Cusin-Berche F. Les mots et leurs contextes. – Paris. Presses Sorbonne Nouvelle, 2003. 204 p.
3. Deroy L. L'emprunt linguistique. P., 1980. 192 p.
4. Dubois J. Etude sur la dérivation suffixale en français moderne et contemporain. – P., 1999. -173 p.

5. Giurescu A. Les mots composés dans les langues romanes. – Paris, 1975. – 324 p.
13. Guilbert L. La créativité lexicale. – P.: Larousse, 1975. – 281 p.
6. Guiraud P. La sémantique. – P., 1980. – 194 p.
7. Guiraud P. Les locutions françaises. – P., 1973. – 126 p.
8. Lehmann A., Martin-Berthet F. Introduction à la lexicologie. Sémantique et morphologie, - P. Nathan, Lettres sup, 2000.- 250 p.
9. Mortureux M.-N. La lexicologie entre langue et discours. – Paris, Armand Colin, 2004. – 191c.
10. Picoche J. Précis de lexicologie française: L'étude et l'enseignement du vocabulaire. L'lexicologie. Collection Cursus. - Paris : Armand Colin. Nathan Université, 2000. - 190 p.

Допоміжна

1. Apothéloz D. La Construction du lexique français: principes de morphologie dérivationnelle. – Paris. Editions Ophrys, 2002 – 164 p.
2. Corbin D. La formation des mots: structures et interprétations .- Lille. Presses universitaires de Lille, 1991 – 294p.
3. Damien Lesay J. Les personnages devenus mots. – Paris. Belin, 2004 – 349 p.
4. Gaudin, François. Initiation à la lexicologie française : de la néologie aux dictionnaires. Editeur : Bruxelles (Belgique) : Duculot , 2000. – 355 p.
5. Gross G. Les expressions figées en français: Noms composés et autres locutions. – Paris. Editions Ophrys, 1996 – 161p.
6. Guiraud P. Les locutions françaises. – Paris. Presses universitaires de France, 1973. – 122 p.
7. Moirand S. Les discours de la presse quotidienne: observer, analyser, comprendre . – Paris. Presses universitaires de France, 2007. -179 p.
8. Peytard J. Néologisme préfixé et diffusion socio-linguistique en français contemporain// Le français moderne. 1977, N 4.
9. Polguère A. Lexicologie et sémantique lexicale: Notions fondamentales. – Montreal. PUM, 2003 – 260 p.

Викладачі: Яцків Н.Я., Крук З.М.